

CNT:s politiska ställningstagande under spanska kriget

John Andersson

1939

Det spanska kriget är slut för denna gång. Det antifascistiska spanska folket, vilket kämpade så hjältemodigt, är besegrat och fascismen med Franco, Mussolini och Hitler i spetsen har hemburit den blodiga segern.

När nu striden är slut kan det vara av intresse att något behandla våra spanska anarkosyndikalistiska kamraters ställningstagande under skilda situationer, vilket även för många syndikalister framstått som ett stort frågetecken.

Inte tu tal om, att de spanska anarkosyndikalistiska kamraternas och CNT:s verksamhet på skilda punkter icke sammanfaller med de regelrätt syndikalistiska principerna. Ingen av oss kan eller vill ett ögonblick förneka detta och jag för min del är den förste att erkänna, att det var en farlig väg kamraterna slog in på, farofull för en anarkosyndikalistisk rörelse och kunde, vilket även i en viss utsträckning skedde, medföra farliga konsekvenser. Trots allt var dock säkerligen CNT:s linje i huvudsak betingad av nödvändigheten.

I kritiska situationer är det inte alltid möjligt att följa vissa på förhand uppdragna linjer. Man kan mot sin egen vilja tvingas att göra vissa avvikelser, när trycket är för hårt och omständigheterna göra det omöjligt att hävda alla sina principer. Det är i en sådan situation CNT befunnit sig, när ståndpunkt skulle fattas till de olika aktuella problemen.

Under den debatt som förts om dessa problem, har CNT bestämt förnekat, att den ändrat sin principiella uppfattning. I stället har CNT hävdad, att den anarkosyndikalistiska principiella plattformen inte har lämnats. Man har framhållit, att den gamla principiella inställningen var lika stark under inbördeskriget och revolutionen som förut, men att man rent taktiskt på en hel del områden tvingades intaga en från syndikalismen avvikande inställning. CNT erkände klart, att dess linje under denna period ej var 100-procentig syndikalistisk, men framhöll samtidigt, att den var ett klart uttryck för stundens och situationens nödvändighet.

Under angreppen mot CNT:s linje framhölls med skärpa, att den var dagsbetonad, att våra spanska kamrater inte uppdragit någon taktisk linje på lång sikt. Detta medgavs oförbehållsamt, men som försvar framhölls omöjligheten av att under en pågående revolutionär strid överblicka situationen långt framåt. Under de förhållanden, som gjorde sig gällande i Spanien, måste taktiken fastställas dag för dag, då man många gånger hade svårt att på förhand veta morgondagens situation. Som försvar framhölls även, att syndikalisterna under sin kamp måste stå i direkt kontakt med det levande livet samt förändra sin taktik och sitt uppträdande i enlighet med den situation som vid varje tillfälle var för handen.

CNT:s kamp och strävanden voro avdelade på två områden, även om dessa inbördes hörde ihop. Dessa två områden voro kampen mot fascismen och ställningen till staten samt revolutionen och det ekonomiska uppbyggandet.

I den första punkten gjordes de flesta och största avvikelserna, medan man i den andra i större utsträckning följde den förut uppdragna principiella inställningen.

Låt mig i detta sammanhang något beröra de omtvistade frågorna i första punkten. Dessa voro i huvudsak följande:

1. Att CNT-FAI inte utnyttjade alla sina möjligheter omedelbart efter den 19 juli 1936.
2. Ställningen till militariseringen.
3. Deltagandet i regeringarna.

Frågan om, varför CNT-FAI inte utnyttjade alla sina möjligheter omedelbart efter den 19 juli 1936, måste ses i belysning av, att CNT-FAI inom stora områden i Spanien var den absolut dominerande kraften. Detta var särskilt förhållandet i provinserna Katalonien, Levanten, Aragonien och Andalusien. Även inom andra provinser hade CNT-FAI ett stort inflytande, dock inte i samma utsträckning som inom de ovan angivna. Med den styrka CNT-FAT besatt, hade det varit möjligt att redan vid ett tidigt stadium feja undan de politiska rörelser, vilka sedermera gjorde så mycket ofog, särskilt mot CNT-FAI. Man har framhållit, att CNT-FAI i detta avseende varit för beskedliga, för efterlätna, och att detta längre fram straffade sig.

Men annat hade ju varit diktatur och, om denna hade tillgripits, hade vi säkerligen även i detta fall blivit angripna för att ha frångått de syndikalistiska principerna, svarade de spanska kamraterna. De framhöll med

skärpa, att de såsom frihetliga socialister voro motståndare till diktaturen och därför ej ville använda den mot klasskamrater, vilka hävdade en annan uppfattning i politiska och andra spörsmål.

De framhöllo även, att det visserligen var CNT-FAI:s folk, som vid inbördeskrigets början voro de drivande krafterna under gatustriderna, men tillsammans med dem kämpade även personer tillhörande andra rörelser, såsom socialdemokrater, kommunister och republikaner. Mot dessa medkämpars organisationer ville inte CNT-FAI rikta sin kamp, dels såsom principiell motståndare till diktaturen och dess undertryckande metoder och dels för att inte bryta den antifascistiska fronten. CNT-FAI ville inte ett enda ögonblick riskera en inbördes strid mellan arbetarna, då en sammanhållning var absolut nödvändig för kampen mot Franco. En öppen strid mellan arbetarna skulle enbart hjälpa fascisterna och det var detta våra spanska anarkosyndikalistiska kamrater till varje pris ville undvika.

Det är även ur dessa synpunkter CNT:s uppträdande under majhändelserna i Barcelona år 1937 får ses. Trots uppenbar kommunistisk provokation höllo sig de anarkosyndikalistiska organisationerna kalla, trots att styrkeförhållandena i Katalonien säkerligen hade medfört en anarkosyndikalistisk seger över kuppmakarna. Men det var fruktan för, att ett inbördeskrig mellan arbetarna i Katalonien skulle utbryta, vilket lätt kunde ha spritt sig till andra landsdelar av det antifascistiska Spanien, och därmed öppnat fronter för Franco och därigenom underlättat fascisternas seger, som avhöll anarkosyndikalisterna att slå till.

Man frågar sig dock nu, om det inte varit bättre att CNT-FAI slagit till 1937. Möjligt att så hade varit fallet, men om då det inträffat, som anarkosyndikalisterna mest fruktade, nämligen att inbördeskriget vid den tidpunkten medfört Francos seger, hade inför världsproletariatet anarkosyndikalisterna fått bära ansvaret för nederlaget. Syndikalisterna inom de olika länderna hade visserligen förstått de spanska kamraternas handling, men ej arbetarna i allmänhet.

Ett nederlag i samband med ett sådant ingripande från CNT hade säkerligen därför medfört stora framtida svårigheter för vår rörelses utveckling.

Det har varit denna omsorg för den antifascistiska enigheten, som varit orsaken till, att CNT-FAI har tålt många intriger utan att gå till klar kamp mot intrigmakarna. Även har CNT-FAI förmåtts att göra många avvikelser från sin principiella och taktiska inställning för att därmed undvika en tillspetsning av förhållandet mellan antifascisterna.

CNT-FAI gick i stället in för samarbete med andra grupper, gick in för en revolutionär arbetarallians. Pakten mellan CNT-UGT var ett av de många uttrycken för denna samförståndsvilja, ett samarbete för revolutionens fullföljande och en intensifiering av kriget mot fascismen.

I frågan om inställningen till militariseringen inträdde en fullständig förändring av uppfattningen. Under inbördeskrigets första tid fördes striderna från arbetarnas sida av mera lösligt formerade milisgrupper, vilka spontant framträdde och upporganiserades. Dessa milisformationer utförde verkliga stordåd och utan deras hastiga ingripande och hjältemodiga strider hade militärrevolten segrat redan under juli månad 1936. Milisformationernas avgörande insatser under inbördeskrigets början kan ingen bortförklara. De voro avgörande under denna första period. Det är ett klart omvittnat faktum och kan ej förnekas.

Milisformationerna ändrade dock snart karaktär. Nödvändigheten av större sammanhållning mellan de olika grupperna samt av enhetskommando framstod allt klarare. "Kriget kommer att bli långvarigt" förklarade exempelvis CNT:s organisationer i Madrid under sept. månad 1936 samt fortsatte: "Nu måste det till organisation, om vi skola ha utsikter att vinna. Vi kunna inte som hittills fortsätta med kolonner och grupper utan inbördes samband. En ny struktur måste ges åt formationerna. Vi måste tänka på att vänta oss skyttegravskrig, att få ligga i ställningar, kanske i månader. Tills nu ha kolonnerna ryckt ut att slåss utan att medföra varken sanitetstrupp eller intendentur, utan fortifikations- och kommunikationsmanskap. Var och en av kämparna har inte större ansvar än det han frivilligt vill ta. Utan att egentligen suspendera våra idéer, måste vi i spetsen för varje grupp eller avdelning, bataljon eller kolonn, ställa kamrater, som i överensstämmelse med organisationen fatta beslut och formulera order, samt se till att dessa också uppfyllas. Vi vilja ingen kadaverdisciplin, långt därifrån, men en disciplin grundad på vars och ens ansvarskänsla och hängivenhet för idealen. Kampen kräver detta helt enkelt."

Med ovanstående hade man i viss utsträckning givit ett finger åt militariseringen, lydnaden och disciplinen. Vid en intervju, som kamrat Emma Goldman hade med Durruti, en kort tid innan han stupade under striderna

i Madrids utkanter, uttalade han sina farhågor för krigets långvarighet, då detta utan tvivel komme att medföra en militarisering av kampen mot fascismen. Så blev även förhållandet, en militarisering som blev mera utpräglad, sedan regeringen alltmer kom att bli organet för ledningen av kriget. Kampens ledning överflyttades från arbetarnas organisationer till regeringsinstanserna.

När denna fråga behandlades på IAA:s kongress i Paris år 1937, framhöll ett av de spanska ombuden, Xena, bland annat följande angående den förändrade inställningen i militärfrågan:

”Inbördeskriget har genomlöpt tre etapper, icke önskade av oss utan påtvingade av omständigheterna. Den första etappen var gatustriderna, som slutade till vår fördel i Barcelona och Madrid etc... Den andra etappen var bildandet av små flygande kolonner, sammansatta av beväpnade eller obeväpnade kamrater ofta utan proviant och ammunition, vilka ryckte till undsättning åt de av rebellerna behärskade regionerna och ofta hade emot sig endast irreguljära trupper eller enkla förposter av motståndarnas armé. Den tredje etappen: Vi befunno oss ställda mot en omgrupperad militär styrka, organiserad, utrustad och förstärkt av de utländska makterna – och försedd med tekniska resurser, överlägsna våra. Det blev då oundvikligt att organisera en försvarsfront bakom denna front, en krigsindustri och en territoriell organisation som motsvarade det moderna krigets behov. Jag är icke någon krigstekniker, men jag måste erkänna, att man icke kan kämpa mot en välorganiserad och disciplinerad fiende utan att tillämpa disciplin, enhetligt kommando och en ekonomisk organisation bakom fronten.”

Så långt Xena. Ungefär detsamma framhöll vid ett tillfälle kamrat Ricardo Sanz, den kände befälhavaren för Durrutikolonnen, med följande ord:

”Ett modernt krig av den sort, som nu härjar i Spanien, kan inte vinnas enbart genom massornas entusiasm och offervilja. Det är först och främst en organisationsfråga, hur man kan och skall bekämpa den välutrustade fienden. Vi ha att besegra fascismen genom allas ärliga kraftuppbåd. Vi acceptera även den skärpta militära disciplinen i skyttegravarna, d. v. s. så länge det gäller en strid mot fascismen, ty ett oordnat försvar betyder mycket större förluster av människoliv och krigsmateriel än vad fallet är vid en strid under enhetlig ledning. Å andra sidan vilja vi framhålla, att vi nu som förr inte tycka om militär rang och officersstjärnor. Vi veta, att vi efter segern över fascismen återvända till vårt proletära arbete och bli lika antimilitaristiskt sinnade, som vi voro före fascistkuppen i juli 1936.”

Båda citaten illustrera säkerligen på ett träffande sätt den förändrade inställning CNT intog till militariseringen och orsakerna därtill.

I samband härmed några ord till frågan om befälsposterna i milisarmén. Saken var nämligen den, att bland de spanska anarkosyndikalisterna rådde under inbördeskrigets första tid en ganska utbredd motvilja att taga befälsposter. Man ansåg sig inte vilja befalla över andra. Detta var dem för motbjudande. Kommunisterna däremot gingo på en annan linje. För dem var ledarskapet en princip, vilken de på allt sätt och med alla medel sökte att omsätta i praktiken. Därigenom kommo kommunisterna i besittning av en hel del viktiga poster inom milisarmén, vilka poster de sedan helt utnyttjade till sin förmån och emot anarkosyndikalisternas intressen. Anarkosyndikalisterna blevo härigenom i stor utsträckning utmönstrade från inflytandet vid de militära operationerna. Detta förhållande framtvungade snart en förändring i uppfattningen av detta problem, en förändring som enligt min mening var absolut nödvändig för att förhindra, att allt inflytande förlorades på detta område. Under inbördeskrigets senare skede gingo anarkosyndikalisterna in för att även taga befälsposter och därmed stärka sin kontroll och sitt inflytande över försvarskrafterna.

CNT:s regeringsdeltagande har uppkallat den största kritiken. Under densamma har framförts i koncentrerad form följande:

1. Ett deltagande i en regering är ett fullständigt brytande av den syndikalistiska ståndpunkten.

2. Ett medarbete i staten och dess byråkratiska instanser medför den faran, att massorna få förtroende för denna institution. Samtidigt med det växande förtroendet för staten förloras tilliten till de ekonomiska kamporganisationernas möjligheter och arbetarklassens egen direkta aktion.
3. Den statliga centralismen kommer att så småningom taga död på massornas direkta handlande och deras egen revolution.

I det senare fallet hänvisades till, vad som skett i Tyskland och Ryssland, där staten mördade den framåtsträvande socialistiska revolutionen. Man fruktade, med hänvisning därtill, att utvecklingen i Spanien skulle följa samma linjer på grund av CNT:s accepterande av staten och regeringsmakten. Som svar framhöll emellertid CNT, att detta kunde ske i Ryssland och Tyskland, då det inte inom dessa länder fanns en stark anarkosyndikalistisk rörelse, vilket var förhållandet i Spanien. Man ansåg att man därigenom i fortsättningen kunde hålla staten på mattan, även om man för tillfället accepterat densamma i en viss utsträckning.

CNT förklarade, att den rent principiellt intet hade att invända mot, vad som i fråga om staten kritiskt framfördes mot den. Den framhöll dock att den av omständigheterna tvingats att i en viss utsträckning erkänna staten samt taga sin del i utövandet av regeringsmakten, att själv invälja representanter däri. Men låt oss lyssna till de spanska anarkosyndikalisternas egna förklaringar och motiveringar i detta avseende. Detta är nödvändigt för att i någon mån kunna förstå deras inställning och handlande.

Vid inbördeskrigets början blev det snart klart för alla, som på något sätt deltog däri, att det var nödvändigt med ett gemensamt krigsorgan. Ett sådant måste fortast komma till stånd för att få fram en större enhetlighet i de militära operationerna mot fascisterna. Det gällde att sammansvetsa alla antifascistiska ansträngningar till ett enda helt. Det gällde att skapa ett centralt organ att stå i spetsen för den nödvändiga kampen. Det var från anarkosyndikalisternas synpunkt dock inte meningen att skapa ett organ, där makten över de antifascistiska massorna skulle förläggas, utan det gällde ytterst ett organ för koncentrerad av massornas kraft. Således ingen maktkoncentration men en kraftkoncentration.

Trogen sin princip om nödvändigheten av en revolutionär arbetarallians, framförde CNT till den reformistiska fackföreningsorganisationen, UGT, ett förslag, vilket gick ut på, att de båda organisationerna gemensamt skulle tillsätta en försvarskommitté för krigets skötande. Därmed strävade CNT efter att skapa ett krigsorgan baserat på de fackligt-ekonomiska organisationerna. UGT avböjde dock detta förslag. Genom sin dåvarande ordförande Largo Caballero, vilken samtidigt var chef för regeringen, var UGT redan förankrad i regeringen och ansåg, att regeringen var det organ, som skulle handhava den uppgift, vilken CNT ansåg, att den föreslagna gemensamma kommittén skulle ha. Denna framstöt att lägga avgörandet i arbetarnas ekonomiska organisationer misslyckades således. Men nödvändigheten av ett gemensamt uppträdande stod kvar.

Längre fram föreslog CNT bildandet av ett antifascistiskt försvarsråd, för kampens samordnande i detta råd skulle ingå representanter från samtliga i Spanien kämpande antifascistiska organisationer. Men endast CNT och FAT gingo på den linjen. De övriga organisationerna avböjde med den motiveringen, att ett sådant försvarsråd var onödigt. De hade ju staten och regeringen med uppgift att organisera kriget.

CNT blev dock av de övriga grupperna erbjuden att ingå i regeringen, vilket emellertid CNT avböjde vid det tillfället. CNT beslöt dock att stödja regeringen på basis av följande förklaring, vilken genomförd innebar en viss kontroll från de fackliga organisationernas sida över regeringen och dess institutioner:

1. Fullständigt stöd åt den nya regeringen, så att denna måtte bli i stånd att genomföra sin viktigaste uppgift, d. v. s. kuva den fascistiska revolten.
2. Upprättande inom varje ministerium av en kommission omfattande representanter för CNT och UGT samt en regeringsdelegat.
3. Respekterande av de sociala framsteg och fördelar, som arbetarna i Katalonien och de östra provinserna uppnått.

Regeringen och UGT godkände dessa villkor. Kommissionerna tillsattes, men anarkosyndikalisterna blevo dock fortfarande dragna vid näsan av politikerna. Detta särskilt vad det gällde vapen. CNT:s och FAI:s milisformationer saboterades fortfarande i detta avseende. Vapnen gingo till, ur politikernas synpunkt, mera säkra formationer.

På grund av detta beklagliga förhållande igångsatte CNT en omfattande propaganda för sitt deltagande i krigets ledning. Bland annat framfördes dessa krav på en affisch, som CNT lät uppsätta runt om i den antifascistiska delen av Spanien. Å denna affisch framhölls:

- 2 miljoner medlemmar!
- 50,000 man i eldlinjen!
- Över 2,000 lokalorganisationer! Katalonien, Levanten och Aragonien i CNT:s händer! Denna makt fordrar sin del i kampens ledning!

En så stor organisation som CNT, vars medlemmar överallt aktivt deltog i kampen och i det socialistiska uppbyggandet, ansåg sig inte i längden kunna stå utanför varje inflytande med avseende på en så viktig sak som krigsföringen mot den hotande fascismen.

En ny situation inträffade dock, detta i samband med de antifascistiska truppernas nederlag väster om Madrid. Fascisterna trängde på, antifascisterna retirerade och fienden nalkades Madrid.

En av de förnämsta orsakerna till reträtten var tydligen den, att arbetarna ej hade förtroende för krigsledningen, för regeringen. Deras egen organisation, CNT, var ej med i densamma.

Arbetarna bevittnade dagligen politikernas intriger och planer, vilka gingo ut på att sabotera anarkosyndikalismen och dess revolutionära framgångar. På grund därav slogos de ej längre med samma entusiasm som förut och det var häri den stora faran låg. Därtill kom naturligtvis vapenbristen, som särskilt gjorde sig gällande för de anarkosyndikalistiska milisformationerna.

Det var under denna hotande situation, som CNT företog en fullständig frontändring i sin ställning till frågan om regeringsdeltagandet. Det var den tvingande nödvändigheten att omedelbart skaffa en apparat för krigets ledning, till vilken arbetarna hade förtroende.

När inte de övriga organisationerna ville skapa ett sådant organ vid sidan av regeringen, så ansåg sig CNT i denna farans stund tvingad att inträda i regeringen för att åt regeringen skapa det förtroende, som inte fanns ute bland de kämpande massorna. Det var ett oerhört, och mot syndikalismens principer stridande, steg CNT vid det tillfället tog. Men det fanns enligt de spanska kamraternas mening ingen annan utväg. Sammanhållningen måste räddas och motståndet mot fascisterna måste stärkas.

I samband med att detta uppseendeväckande steg togs av CNT, utsände CNT:s nationalkommitté en förklaring, vari bland annat säges.

”Efter att representanter för vår organisation inträtt i republikens regering, vilja vi klarlägga motiven till vårt förhållande i detta fall. Vi voro från kampens allra första början absolut övertygade om, att framgången var avhängig utav, om proletariatet kunde förverkliga kampenheten. Därför har det varit och är alltjämt vår organisations ledmotiv att koordinera organisationens stora stridsreserver med landets övriga antifascistiska krafter.

Dessa kretsars oförståelse, vår fasta övertygelse om en enhets nödvändighet, föranledde oss att ge efter och förklara oss beredda att gå in i republikens regering. Änskönt vi, såsom varande den mäktigaste och största antifascistiska kraften i landet, även kunnat handla annorlunda. Vi ha tills vidare nöjt oss med fyra poster i regeringen. Huvudorsaken till vårt avgörande är läget vid fronterna. Framför allt då den svåra situationen i landets centrum. Fienden står framför Madrids portar. I dessa ögonblick av största historiska ansvarighet äro vi övertygade om, att vårt deltagande i ledningen skall ge folket nytt hopp. Vi äro säkra på, att denna vändning är den bästa garantien för en än effektivare kamp mot fascismen. Under dessa omständigheter ha vi inte skytt detta offer för

arbetarklassens sak, för vilken vi kämpa. Vi uppfordra våra medlemmar och syndikat över hela landet att mobilisera alla krafter till Madrids försvar och försörjning och för en seger vid alla fronter i Spanien. Må CNT:s inträde i regeringen inleda en ny etapp på vägen till seger över fascismen!”

Av ovanstående förklaring framgår klart CNT:s motivering för sitt deltagande i regeringen. Jag tror inte, att anledning finnes att klandra den för detta ställningstagande. Det var säkerligen ett absolut nödvändigt steg för att vidmakthålla samhörigheten och motståndet från de antifascistiska kämparnas sida. Därmed hade dock ej CNT erkänt staten som samhälls- och produktionsorgan, utan enbart som ett gemensamt centralt krigsorgan. Att staten sedermera fick ett visst inflytande även över det ekonomiska uppbyggandet, är en historia, som skall behandlas i annat sammanhang.

Madrid räddades i varje fall. Om detta var en följd av CNT:s deltagande i regeringen och därmed ett större förtroende bland massorna för krigsapparaten, är svårt att uttala sig om. Vi endast konstatera detta faktum.

Deltagandet i den första centralregeringen räckte inte så länge. I samband med att regeringschefen Largo Caballero avkopplades genom Negríns och kommunisternas intriger, lämnade även CNT regeringen. I den katalanska regeringen har CNT även vid skilda tillfällen deltagit.

När CNT på nytt inträdde i centralregeringen, förelåg synbarligen samma situation som vid det första tillfället. Det var, när fronten i Aragonien bröt samman under mars månad 1938.

I deklARATIONEN från FAI, avgiven den 1 april 1938, fastslås att sammanbrottet kom som följd av regeringens ödesdigra politik, dels socialt och dels militärt. Socialt genom det brutala undertryckandet av de upprättade kollektiverna och militärt genom de anarkosyndikalistiska milisformationernas isolering genom att ej förse dem med vapen, samt att anförtro kampens ledning åt odugligt befäl, i många fall av kommunistisk kulör. FAI:s rapport säger bland annat om det tragiska sammanbrottet av Aragonfronten:

”Denna tragedi blir ännu större, om man betänker, vad denna front hade kunnat vara och säkert hade varit – en segerns front – om man endast givit dess försvarare de erforderliga medlen för att gå till anfall. Detta hade skett, om man inte i kampen mot fascismen blandat in en partipolitik, som praktiskt taget steriliserade heroismen och förintade stridsandan hos de mest hängivna och entusiastiska kämparna, hos dem som utgjorde de främsta miliskolonnerna, vilka med Durruti i spetsen kastade sig fram för att befria Aragonfronten från det fascistiska oket.”

Rapporten från FAI fortsätter med följande skildring över läget:

”Det är ett verkligt tragiskt faktum, att våra soldater kämpat mot en mäktig fiende, allt under det de haft en känsla av att ledas av förrädare, av fiender till folkets sak. Trots detta ha dessa män och i synnerhet de, som utgjorde milisens främsta kolonner, alltid kämpat med ett utomordentligt mod. Det såg vid ett visst ögonblick ut, som om man skulle få till stånd en rättelse i denna ödesdigra politik, då Alvarez del Vayo förflyttades och man började revidera en del utnämningar. Men så blev icke fallet.

De av kommunister introducerade elementen ersattes bara med andra, som direkt och blint lydde Prietos order – folk som stodo lika fjärran från folkmassornas intressen och bekymmer, personer av en mer än moderat antifascism, utan någon som helst krigserfarenhet.

Icke endast inom kommissariatet utan också i generalstaberna, departementen samt på alla ledande och ansvarsfulla poster placerades folk som drev politik till förmån för sin fraktion i stället för att bekymra sig om krigets gång. Och ännu värre: de bedriva alltjämt som förut dunkla affärer av personlig art, enligt bevis som alltid kunna framläggas.

Allt detta är känt eller har anats av massorna och det bidrager ännu mera att demoralisera dem.”

Allt höll på att bryta samman vid detta tillfälle. Demoraliseringen bland milisen och civilbefolkningen spred sig med fruktansvärd fart. Fascisterna nalkades Kataloniens gräns, vilken de hotade att överskrida.

Det var under denna svåra situation, och under ansvar för den antifascistiska kampens fortsättande, som CNT på nytt ingick i regeringen. Det gällde att därmed söka återupprätta moralen och resa ett förnyat motstånd, ett motstånd bakom vilket fanns krafter, som de kämpande massorna helt kunde lita på. FAI påpekar följande i sin rapport vid omnämmandet av, att CNT inträtt i regeringen: "Situationens allvar har ökats och det är mycket svårt att nu säga, vilken politik som kommer att följa efter den föregående regeringens olycksdiga politik. CNT:s närvaro i regeringen kommer utan tvivel att framtvinga rättelser."

Nya ansträngningar gjordes, organisationerna uppmobiliserades till det yttersta för motstånd och fascisterna stoppades vid Kataloniens gräns.

Deltagandet i regeringen var således även denna gång en taktisk åtgärd för krigsmoralens upprätthållande och för motståndets organisering. Om detta var nödvändigt eller ej är svårt för en utomstående att döma om. De spanska kamraterna påstodo i varje fall detta.

CNT:s principiella och taktiska inställning till frågan om produktionslivet och dess ställning till staten kommer jag att behandla i en kommande artikel.

Det Anarkistiska Biblioteket

John Andersson
CNT:s politiska ställningstagande under spanska kriget
1939

Syndikalismen #6 1939

www.anarkistiskabiblioteket.se